

Flora- en faunaonderzoek

Van Heemstraweg 20
Ewijk

Flora- en faunaonderzoek

Van Heemstraweg 20 Ewijk

Titel	Flora- en faunaonderzoek Van Heemstraweg 20 Ewijk
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	2 april 2013
Status	Definitief (2 ^e versie)

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
fax 0566-632074

mbleijerveld@planet.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	Inleiding	
2.2	Flora- en faunawet	
2.3	Natuurbeschermingswet	
2.4	Ecologische hoofdstructuur	
2.5	Rode lijsten	
3	RESULTATEN	7
3.1	Gebiedsbeleid	
3.2	Veldonderzoek flora	
3.3	Veldonderzoek fauna	
4	CONCLUSIES	9

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Van Heemstraweg 20 te Ewijk (gem. Beuningen) bevindt zich een erf met daarop een woning en verscheidene schuren. Het voornemen bestaat om het erf te splitsen en een extra woning te realiseren. Daartoe dienen enkele schuren te worden afgebroken. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en het Streekplan.

Figuur 1. Ewijk met globale ligging plangebied (cirkel).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is zover mogelijk en nodig gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van Waarneming. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruikgemaakt van diverse overheidswebsites. Op 27 februari 2013 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied wordt gevormd door een erf aan de rand van Ewijk met een oppervlakte van circa 7000 vierkante meter. Naast de woning (1) staan op het erf een kas (2), een grote schuur (3), een kleinere schuur (4) en aan de oostzijde een restant van een schuurtje (5) en een bijgebouw (6). In figuur 3 zijn de genummerde gebouwen weergegeven. De grote schuur (3) is enkelwandig met hout en asbestplaten, en beschikt over een golfplaten dak dat geïsoleerd is met tempex platen. De goothoogte bedraagt circa twee meter. De schuur is in gebruik als werkplaats. De kleinere schuur (4) beschikt over éénsteensgevels en een golfplaten dak dat is geïsoleerd met tempexplaten. Aan noordzijde is de goothoogte hoog en aan de zuidzijde laag. Ook deze schuur is in gebruik als werkplaats. Het restant van het schuurtje (5) aan de oostzijde beschikt over halfsteensmuren. Het dak is verdwenen. Het bijgebouw beschikt over enkelwandige betongevels met een geïsoleerd golfplaten dak. Het erf ligt aan de rand van het landelijk gebied. Ten westen en oosten ligt losse bebouwing langs de Van Heemstraweg en ten noorden weilanden en kassencomplexen. Het erf zelf heeft ook een landelijke uitstraling. Rond de te slopen schuren ligt voornamelijk grasland dat ondermeer in gebruik is als paardenwei. Her en der staat wat opgaande begroeiing, voornamelijk fruitbomen. Op het erf is geen oppervlaktewater aanwezig. Langs de oost- en noordzijde lopen agrarische kavelsloten.

Het voornemen bestaat om de drie schuren, de kas en het bijgebouw te slopen en op de plaats van de grote schuur een dubbele woning te realiseren met daar omheen drie bijgebouwen. Het erf wordt gesplitst in een noordelijk en zuidelijk deel.

Figuur 2. Luchtfoto plangebied met projectgrens (geel).

Figuur 3. Toekomstige situatie met projectgrens (geel), sloop (rood), te behouden bebouwing (blauw) en nieuwbouw (groen).

Figuur 4. Inrichtingsschets toekomstige situatie met in donkergrijs de nieuwbouw.

Foto 1. Te slopen grote schuur.

Foto 2. Achterzijde grote schuur.

Foto 3. Westzijde erf met kas.

Foto 4. Te slopen schuurrestant.

Foto 5. Te slopen kleine schuur.

Foto 6. Zuidoostzijde erf met bijgebouw.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,

2) er is geen alternatief,

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaar rond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van belang j ' de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b) *
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen versterking van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Ewijk. Deze maakt geen deel uit van beschermde gebieden. De uiterwaarden van de Waal – ten noorden van Ewijk – zijn beschermd in het kader van ondermeer Natura 2000. Op grond van de toekomstige bestemming, de schaal van het plan en de afstand tot beschermde gebieden zijn negatieve effecten op beschermde gebieden in de omgeving uit te sluiten.

3.2 Veldonderzoek flora

Het terrein bestaat uit zware klei en kent een intensief en deels agrarisch gebruik. Het grasland bestaat uit soortenarm gazon en weiland. Er waren algemene soorten van voedselrijke bodem aanwezig als Madeliefje, Witte klaver, Kruipende boterbloem, Grote brandnetel en Paarse dovenetel. Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten aangetroffen. Het veldbezoek vond plaats in een voor flora ongeschikte onderzoeksperiode. Op grond van de grondsoort, het grondgebruik en de aanwezige vegetatie zijn strikter beschermde plantensoorten echter uit te sluiten.

3.3 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. Er zijn geen zoogdieren daadwerkelijk waargenomen. Wel waren sporen in de vorm van holen aanwezig van vermoedelijk Veldmuis (tabel 1). Het plangebied is alleen geschikt voor weinig kritische zoogdieren van tabel 1, zoals Huispitsmuis, Egel en Rosse woelmuis. De gebouwen zijn tot op zekere hoogte geschikt voor Steenmarter (tabel 2), maar er zijn geen sporen gevonden die wijzen op gebruik. Door de bewoner is ook geen overlast van Steenmarter gemeld. Het voorkomen van verblijfplaatsen van strikter beschermde zoogdieren wordt onwaarschijnlijk geacht.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of kunstwerken, zoals gebouwen. De bomen zijn te jong of in te goede staat om als verblijfplaats te dienen. Van de vijf te slopen gebouwen zijn de twee grotere schuren (nr. 3 en 4) en in mindere mate het bijgebouw (nr. 6) tot op zekere hoogte geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gaat dan alleen om de ruimte tussen dakbedekking en isolatieplaten. Verblijfplaatsen worden niet waarschijnlijk geacht, met name wat belangrijke functies betreft, zoals kraamverblijven. De aanwezigheid van verblijfplaatsen is echter niet geheel uitgesloten, met name kleine zomerverblijven. De kas (nr. 2) en de dakloze schuur (nr. 5) zijn ongeschikt voor vleermuizen. Het plan is niet van invloed op vlieg- en foerageerroutes.

Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. In het plangebied zijn alleen algemene soorten van het landelijk gebied te verwachten wat betreft de gebouwen en de opgaande begroeiing, zoals Spreeuw, Holenduif, Groenling, Merel en Roodborst. Weidevogels zijn binnen het plangebied uitgesloten. Wat de soorten met een vaste nestplaats betreft is het erf kenmerkend voor Kerkuil, Steenuil en Huismus. Voor beide uilen zijn de gebouwen ongeschikt. Huismus was wel op het erf aanwezig, maar er is geen activiteit bij de schuren waargenomen. Vermoedelijk broedt de soort in de woning en niet in de schuren, maar zeker is dit niet. Onder daken van de schuren zijn voor zover

mogelijk geen nesten gevonden. Niet alle potentiële nestlocaties waren echter te inspecteren.

Amfibieën

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het terrein en de omgeving daarvan wordt gevormd door tuinen en reguliere, open agrarische percelen. Oppervlaktewater is beperkt tot agrarische greppels en sloten met voedselrijk water. Op grond hiervan zijn alleen weinig kritische soorten van tabel 1 te verwachten, zoals Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Een belang voor strikter beschermde soorten amfibieën is uitgesloten. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van reptielen.

Vissen

Binnen het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. De sloten die langs het erf lopen zijn geen onderdeel van het plan. Een effect op vissen in het algemeen is daarom uitgesloten.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten uit de groep ongewervelden is uitgesloten.

4 CONCLUSIES

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van beschermde gebieden. Op grond van de ligging en de bestemming van het terrein is een effect op beschermde gebieden uit te sluiten.

Flora

- Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten aangetroffen. Het voorkomen van bedreigde en strikter beschermde soorten is uit te sluiten.

Fauna

- De ingreep kan een negatief effect hebben op tabel 1-soorten uit de groepen zoogdieren en amfibieën. Voor dergelijke soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.
- De twee grotere te slopen schuren zijn marginaal geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (tabel 3/bijlage IV HR). Er worden ten hoogste kleine zomerverblijven verwacht.
- In de opgaande begroeiing en te slopen gebouwen zijn broedsels van vogels zonder vaste nestplaats te verwachten.
- In de te slopen gebouwen kunnen vaste nestplaatsen van Huismus aanwezig zijn.
- Het plan is niet van invloed op strikter beschermde zoogdieren, reptielen, strikter beschermde amfibieën, vissen en ongewervelden.

Uit het onderzoek komen naar voren dat het plan – wat de strikter beschermde soorten betreft – een negatief effect kan hebben op de broedvogels zonder vaste nestplaats, broedvogels met een vaste nestplaats in de vorm van Huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het is verboden broedsels van vogels en vaste verblijfplaatsen te verstoren of te vernielen.

Wat betreft broedsels van vogels zonder vaste nestplaats, dient het rooien van groen en het slopen van de gebouwen buiten de periode half maart – half augustus te gebeuren. Eerdere en latere nestgevallen zijn mogelijk, met name wat de gebouwen betreft. In de periode november-februari is de kans op verstoring van broedsels nihil.

Wat betreft vaste verblijfplaatsen van Huismus en vleermuizen, is nader onderzoek gewenst. Voor (eenmalig) onderzoek naar Huismus is de periode half maart-half augustus geschikt met het optimum in de maand april. Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen bestaat uit meerdere bezoeken in de periode mei-augustus/september.

